

GEMEENTE GEMERT-BAKEL

BEGROTINGSNOTA 2015

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Decentralisaties	5
1.3	Financieel kader	6
1.4	Procedure	6
2.	Het resultaat van de jaarrekening 2013	7
2.1	Algemeen	7
2.2	Rekening 2013	7
2.3	Bestemming resultaat 2013	7
2.4	Stand algemene reserve	7
3.	Financiën	8
3.1	Richtlijnen begroting 2015	8
3.2	Financiële positie	14
3.3	Nog openstaande bezuinigingen	16
3.4	Nieuw beleid, éénmalige middelen en (meerjarige) investeringen	17
3.5	Herstelplan eigen vermogen 2012-2025	17

1. Inleiding

1.1 Algemeen

De begroting is het huishoudboekje voor de gemeente. Wat willen wij bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten. In het kader van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) zijn de volgende documenten voorgeschreven:

a. *De programmabegroting en –realisatie*

Deze is bestemd voor de raad en heeft de autorisatie, allocatie en controlerende functie.

b. *De productenraming en –realisatie*

Deze is bestemd voor het college en heeft de beheerstechnische-, bedrijfseconomische- en verantwoordingsfunctie. Bewust wordt hier gesproken van raming en niet van begroting om geen verwarring te krijgen over de status van dit document. De productenraming is bedoeld voor het college en wordt niet vastgesteld of goedgekeurd door de raad.

Conform de Planning- en Controlcyclus wordt er met betrekking tot de werkzaamheden voor de (programma)begroting voor het dienstjaar 2015 aan uw raad een “Begrotingsnota” gepresenteerd.

De Begrotingsnota 2015 is een voorloper op de programmabegroting 2015-2018 welke in december 2014 wordt vastgesteld. Belangrijke input voor deze begroting zijn de financiële consequenties van het coalitieakkoord. Uitgangspunten in het coalitieakkoord zijn:

“Het financieel beleid is gedegen en transparant. Het gemeentebestuur is zuinig met overheidsgelden en onze inkomsten en uitgaven zijn in balans. Structurele uitgaven worden betaald uit structurele inkomsten. Gemert-Bakel heeft een structureel sluitende begroting.”

“Er is de laatste periode in Gemert-Bakel flink bezuinigd en de lasten voor de inwoners en bedrijven zijn fors verhoogd. Dit willen we als dat mogelijk is weer op gelijk niveau brengen met het gemiddelde in de provincie Noord-Brabant. Gemert-Bakel heeft een gezonde financiële basis. Dat betekent dat haar inkomsten en uitgaven structureel in evenwicht zijn.”

Een deel van dit coalitieakkoord is al verwerkt in deze begrotingsnota. Een deel zal de komende maanden worden uitgewerkt en betrokken worden bij de discussie over de programmabegroting 2015-2018.

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft nadere informatie over de opbouw van deze begrotingsnota. De opbouw is als volgt:

- in hoofdstuk één komt naast deze algemene inleiding, de decentralisaties en het financieel kader de procedure van de behandeling aan de orde;
- in hoofdstuk twee wordt gerapporteerd over het resultaat van de jaarrekening 2013;
- hoofdstuk drie gaat in op de financiën van de gemeente. Hierbij is aandacht voor de richtlijnen begroting 2015, de financiële positie, het nieuwe beleid, éénmalige middelen en (meerjarige) investeringen, het “Herstelplan eigen vermogen 2012-2025”.

1.2 Decentralisaties

De Wet werken naar vermogen, de transitie van de jeugdzorg en de AWBZ-begeleiding zijn taken die per 1-1-2015 naar de gemeenten komen en wordt opgepakt binnen Peel-verband. Hoe de decentralisaties voor de gemeenten uitpakken is nu nog onduidelijk.

1.3 Financieel kader

Uitgangspunt van de gemeente Gemert-Bakel (coalitieakkoord) is een gezonde financiële basis. Dat betekent dat haar inkomsten en uitgaven structureel in evenwicht zijn.

De financiële basis voor de begrotingsnota is de meerjarenbegroting 2014-2017. De daarin opgenomen ramingen, prognoses, schattingen en vóórcalculatorische tarieven zijn uitgangspunt voor de meerjarenbegroting 2015-2018. In de begrotingsnota worden de relevante afwijkingen opgenomen.

Begrotingsbeeld

Bij het doortrekken van bestaand beleid kunnen wij u geen evenwichtig begrotingsbeeld presenteren. Het beeld is als volgt:

(bedragen * € 1.000) V = voordelig; N = nadelig

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Begrotingssaldo o.b.v. begroting 2014	914 N	1 V	13 V	285 V
Aanpassingen	973 N	1.525 N	1.578 N	1.638 N
Begrotingsnota 2015	1.887 N	1.524 N	1.565 N	1.353 N

Voor een analyse van de verschillen verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 Financiële positie. In het perspectief van deze begrotingsnota is geen rekening gehouden met de jaarlijks benodigde ruimte voor het nieuwe beleid in een nog op te stellen investeringsprogramma 2015-2018. Deze discussie wordt gevoerd bij het opstellen van de programmabegroting zelf.

1.4 Procedure behandeling Begrotingsnota

De behandeling van de Begrotingsnota 2015 is als volgt:

Omschrijving	Wanneer	Wie
Vaststelling begrotingsnota door B&W	3 juni 2014	B&W
Verzending begrotingsnota	5 juni 2014	Griffie
Toelichting op begrotingsnota bij inwerkprogramma raad	12 juni 2014	Raad
Commissiebehandeling	18 juni 2014	Raad
Vaststelling beantwoording schriftelijke vragen	1 juli 2014	B&W
Vaststelling begrotingsnota; tijdens deze raadsvergadering worden de algemene beschouwingen gehouden. Hierbij worden de (eventueel) door de raad ingediende moties en amendementen en de beantwoording door het college van deze moties en amendementen betrokken	10 juli 2014	Raad

2. Resultaat van de jaarrekening 2013

2.1 Algemeen

Bij het tot stand komen van deze nota zijn de cijfers van de jaarrekening 2013 al bekend. De gegevens uit deze rekening zijn meegenomen in het kader van het financieel meerjarenperspectief. De jaarrekening wordt, evenals de begrotingsnota, behandeld in uw raad van 10 juli 2014

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit:

- a. de programmaverantwoording:
 - de programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen;
 - de programmaverantwoording biedt per programma inzicht in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten (antwoord op de 3 W-vragen).
- b. de paragrafen:
 - de paragrafen bevatten de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. Het betreft hier de paragrafen weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid, lokale heffingen en projecten.

De jaarrekening bestaat uit:

- a. de programmarekening en de toelichting:
 - de programmarekening bevat de gerealiseerde baten en lasten per programma, het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming;
 - de programmarekening bevat ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging;
 - de toelichting bevat een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening en een overzicht van de incidentele baten en lasten.
- b. de balans en de toelichting.

2.2 Rekening 2013

Het saldo van de jaarrekening 2013 t.o.v. de 2^e financiële bijstelling 2013 bedraagt op de exploitatie € 299.942 positief. Dit bestaat uit grotendeels incidentele verschillen. In de opzet van de begrotingsnota 2015-2018 is rekening gehouden met de financieel positieve ontwikkelingen van de jaarrekening 2013 en de 1^e financiële rapportage 2014.

De voorziening bouwgrondexploitatie diende per saldo met € 1.350.000 te worden bijgestort ten opzichte van de 2^e financiële bijstelling bouwgrondexploitatie 2013. Dit is een nadeel en is ten laste gebracht van de reserve afwaardering gronden.

2.3 Bestemming resultaat 2013

Het saldo van de exploitatierekening ad € 299.942 wordt afzonderlijk opgenomen in de balans. In het raadsvoorstel tot vaststelling van het jaarverslag 2013 wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve (onderdeel reserve afwaardering gronden).

2.4 Stand algemene reserve

De stand per 31-12-2013 bedraagt $-/- \text{ € } 11.675.000 -/ - 299.942 = -/ - \text{ € } 11.375.058$.

Hiermee loopt de gemeente achter op het schema wat is afgesproken met de provincie wat uitgaat van een jaarlijkse aflossing van € 1.100.000 en daarmee een stand van € 9.900.000 eind 2013.

3. Financiën

3.1 Richtlijnen voor de Begroting 2015

Bij het opstellen van de begroting 2015 zijn de volgende richtlijnen gehanteerd:

a. Algemeen:

De actualisatie is gebaseerd op bestaand beleid, waarbij college- en raadsbesluiten tot en met 16 mei 2014 worden meegenomen. Hieronder wordt ook verstaan de gevolgen van door hogere overheden genomen beslissingen, die door de gemeenteraad niet beïnvloedbaar zijn. Nieuwe activiteiten, uitbreiding of beëindiging van bestaande activiteiten worden niet meegenomen. Dergelijke voorstellen dienen separaat en onderbouwd te worden gedaan.

Bij de actualisatie zijn de structurele effecten van de jaarrekening 2013 en de 1^e financiële rapportage 2014 meegenomen. Gelet op de financiële positie van de gemeente en de bezuinigingstaakstellingen en ombuigingen die de raad heeft opgelegd wordt als uitgangspunt gehanteerd dat overschrijdingen van budgetten in de jaarrekening als "incidenteel" worden beschouwd. Slechts in uitzonderingen kunnen uitkomsten uit de jaarrekening, mits goed onderbouwd, financieel structureel doorwerken.

Op 5 april 2012 heeft de gemeenteraad het 'Herstelplan eigen vermogen 2011-2025' vastgesteld. In dit plan zijn een aantal uitgangspunten opgenomen. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de programmabegroting.

Als gevolg van het afwaarderen van gronden is de gemeente geconfronteerd met een negatieve reserve afwaardering gronden. Deze reserve moet in maximaal 10 jaar tijd weer worden aangevuld tot nul. Aan het herstel van het eigen vermogen kan worden gewerkt als de algemene reserve positief is.

Tot en met 2010 heeft de beleidsinhoud centraal gestaan, de middelen volgden daarop. Sindsdien is dit noodgedwongen gekanteld. Het beschikbare budget is leidend. Dit houdt in dat de financiën, of het gebrek daaraan, de inhoud van het beleid blijft bepalen.

b. Doelmatigheid en oud voor nieuw:

Terugkerend onderdeel wordt de aandacht voor de doelmatigheid en de uitwisseling van oud beleid voor nieuw beleid. Het uitwisselen van oud beleid voor nieuw beleid dient middels een integrale afweging in de gemeenteraad plaats te vinden.

c. Kerngegevens/groei van de gemeente:

In de begroting werd rekening gehouden met groei van de inwonersaantallen en het aantal woningen. Ten aanzien hiervan is uitgegaan van de volgende aantallen:

Omschrijving	Aantallen per 1 januari				
	2014	2015	2016	2017	2018
Inwoneraantallen	29.192	29.267	29.342	29.417	29.492
Aantal woningen	11.495	11.545	11.595	11.645	11.695

d. Loonkostenontwikkeling:

Vanaf begin 2013 wordt er door de gezamenlijke bonden regelmatig overleg gevoerd met het College van Arbeidszaken van de VNG (CvA) over een nieuwe CAO. De vakbonden eisen een structurele loonsverhoging van in totaal 5,5%. De VNG geeft echter aan dat er geen ruimte is voor een loonstijging omdat dit de financiële positie van gemeenten en de werkgelegenheid nog verder onder druk zal zetten. Het overleg levert

nog steeds onvoldoende concrete resultaten op en ook is er geen zicht op een doorbraak. Voor de cao-ontwikkeling hanteren wij derhalve de nullijn.

e. Prijzontwikkeling budgetten:

In 2013 is de inflatie uiteindelijk uitgekomen op een niveau van circa 2,5%. Volgens het Centraal Plan Bureau (prognose volgens Centraal Economisch Plan 2012 en Macro Economische Verkenning 2013) bedraagt de verwachte prijsstijging voor overheidsconsumptie in zowel 2014 als 2015 circa 1,5%. Dit percentage willen wij ook voor 2015 hanteren.

Aan de lastenkant houden wij, evenals in 2014, geen rekening met een inflatie. De financiële positie van de gemeente Gemert-Bakel staat onder zware druk. Gestreefd dient te worden naar een (verantwoorde) verhoging van de inkomsten. Om die reden vinden wij het verdedigbaar dat er een beperkt percentage voor inflatie van 1,5% wordt toegepast aan de batenkant (o.a. leges, huren gebouwen en tarieven sportaccommodaties).

f. Ontwikkeling budgetten:

Vaak wordt bij budgetten de baten en lasten van vorig jaar als uitgangspunt van de nieuwe raming genomen. Dit is bij budgetten met afhankelijkheid van derden niet altijd gewenst. Het moet hierbij wel gaan om substantiële bedragen. In dergelijke gevallen dienen meerdere scenario's van dat budget gegeven te worden, indien mogelijk onderbouwd met kengetallen. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn voor de uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand, de opbrengst bouwleges en de huishoudelijke verzorging. Daar wordt dan rekening mee gehouden.

g. Afschrijven:

Voor de afschrijvingsmethodiek en de afschrijvingstermijnen wordt aansluiting gezocht bij de door de raad vastgestelde verordening naar aanleiding van artikel 212 van de Gemeentewet. Deze verordening is in december 2013 geactualiseerd.

h. Rente:

De groei in Europa en Nederland blijft naar verwachting laag. Inflatie is vooralsnog ver te zoeken waardoor het huidige rentebeeld voorlopig niet zal wijzigen. De lange rentetarieven zullen vanwege voornoemde zwakke economische vooruitzichten niet sterk oplopen. Voor de berekende kapitaalmarktrente voor lang geld wordt uitgegaan van een rente van 4,25%.

De rente voor het aantrekken van kort geld is nog steeds laag. De Europese Centrale Bank blijft de markt steunen met maatregelen en een stijging van de korte rente op korte termijn is niet waarschijnlijk. Voor 2015 wordt uitgegaan van een rente van 1,0%. Voor de berekening van rentetoerekening aan de investeringen alsmede voor de berekening van de bespaarde rente wordt uitgegaan van de rente voor 'lang' geld i.c. 4,25%. Bij de rentetoerekening voor de complexen wordt het tarief van 'middellang geld' van 4% gehanteerd.

De renteberekeningen in de begroting 2015 zijn gebaseerd op de volgende rentepercentages:

RENTEPERCENTAGES	Begroting 2014	Begroting 2015
rente 'lang' geld	4,25	4,25
rente 'middellang' geld	4,0	4,0
rente 'kort' geld	1,0	1,0
Toevoeging rente reserves	1,5	1,5

Rente 'lang' geld	: langlopende geldleningen
Rente 'middellang' geld	: rentetoerekening complexen (bouwgrondexploitatie)
Rente 'kort' geld	: kasgeldleningen en rekening courantschulden
Toevoeging rente reserves	: toevoeging van het verwachte inflatiecijfer om de koopkracht te behouden

In de meerjarenbegroting worden dezelfde percentages gehanteerd als voor 2014.

i. Reserves en voorzieningen:

De (uiteindelijke) hoogte van de bestemmingsreserves en voorzieningen moet gelijk zijn aan de betreffende verplichting of het risico. De dotatie voor 2015 wordt in principe op hetzelfde niveau gehouden zoals aangegeven in de begroting 2014.

j. Beheerplannen:

Besloten is om de beheer- en onderhoudsplannen periodiek bij te stellen, afhankelijk van de aard van het onderhoudsplan. De voorzieningen dienen op peil te zijn. Dit houdt in dat de omvang van de voorzieningen gebaseerd dient te zijn op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Deze actuele beheersplannen zijn grotendeels in 2013 en 2014 vastgesteld. Het gaat hierbij met name om de volgende voorzieningen:

- voorziening onderhoud wegen
- voorziening onderhoud sport
- voorziening groenbeheer
- voorziening onderhoud rioleringen
- voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
- voorziening onderhoud schoolgebouwen
- voorziening onderhoud welzijnsgebouwen.

k. Algemene Reserve:

De gemeente moet in staat zijn niet begrote kosten op te vangen zonder dat de begroting en het beleid hiervoor aangepast hoeft te worden. Om het niveau van dit weerstandsvermogen te bepalen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die de gemeente loopt. In het herstelplan eigen vermogen is besloten voor 2013 te streven naar een weerstandsratio van 1,0. Dit betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit beschikbaar is om de aanwezige risico's af te dekken (100% dekking). De benodigde weerstandscapaciteit is voor de jaren 2014 tot en met 2017 berekend op € 10,0 miljoen.

l. Reserve afwaardering gronden:

Als gevolg van het afwaarderen van gronden is de gemeente geconfronteerd met een negatieve "reserve afwaardering gronden" van circa € 11 miljoen. Over deze bijzondere situatie is overleg gevoerd met de provincie in haar rol als toezichthouder. Het hebben van een negatieve reserve is in het kader van de wettelijke regelgeving niet toegestaan en dus moet deze reserve zo snel mogelijk weer worden aangevuld tot het toegestane minimum van € 0. In voornoemd overleg met de provincie is afgesproken dat de provincie het hebben van een negatieve reserve (tijdelijk) accepteert onder voorwaarde dat deze reserve in maximaal 10 jaar tijd weer wordt aangevuld. Dit betekent dus dat

jaarlijks (gedurende een periode van maximaal 10 jaar) een bedrag van € 1,1 miljoen t.g.v. deze reserve dient te worden gebracht t.l.v. de exploitatie. In de programma-begroting 2015-2018 wordt hiermee rekening gehouden.

Aangezien de financiële problematiek voor de gemeente van grote omvang is, is het niet realistisch te veronderstellen dat zowel het herstel van de negatieve reserve afwaardering gronden als het vermogensherstel gelijktijdig kan worden opgelost. De 1^e prioriteit is gelegen in het herstellen van de negatieve reserve afwaardering gronden en daarna het vermogensherstel.

m. Inflatietoevoeging reserves en voorzieningen:

De toevoeging aan de (bestemmings-)reserves wordt vastgesteld op het verwachte inflatiepercentage van 1,5%. Op deze wijze blijft de koopkracht en de vrije besteedbaarheid in tact. Voor reserves waar afzonderlijke afspraken c.q. uitgangspunten voor de toevoeging voor inflatiecorrectie zijn gemaakt, wordt de toevoeging op die afspraken gebaseerd. Er wordt geen inflatiecorrectie toegevoegd aan de voorzieningen (met uitzondering van de voorziening IGP - Bakelse Plassen in verband met contractuele verplichtingen).

De rente wordt bepaald op 4,25%, zijnde de marktrente voor 'lang' geld. De bespaarde rente wordt verantwoord ten gunste van de exploitatie.

n. Subsidies en gemeentelijke exploitatiebijdragen:

De gemeente heeft met ruim 125 vrijwilligersorganisaties en 6 professionele instellingen een subsidierelatie.

Vrijwilligersorganisaties

Als gevolg van de bezuinigingen is het budget voor subsidies aan vrijwilligersorganisaties de afgelopen jaren naar beneden bijgesteld. Om de uitvoering hiervan te realiseren is tevens een nieuwe subsidieverordening vastgesteld. De gemeenteraad heeft op 6 oktober 2011 besloten voor de komende drie jaar (2012 t/m 2014) een vangnet voor de vrijwilligersorganisaties op te richten die als gevolg van de maatregelen dreigen om te vallen, maar die wel passen in de speerpunten van het subsidiebeleid, te weten:

- Jeugd en Jongeren
- Kwetsbare Doelgroepen
- Harmonie- en fanfaregroepen, Dorpsraden, Bijenvereniging, Heemkundekring en Stichting Lokale Omroep Gemert-Bakel

Uitgangspunt van het coalitieakkoord is dat de subsidie voor vrijwilligersorganisaties op het huidige niveau blijven. Om op het uitgavenniveau van 2014 te blijven is daarom een bijraming van € 70.000 noodzakelijk.

Professionele instellingen

De professionele instellingen worden gesubsidieerd op basis van beleidsgestuurde contractfinanciering (BCF). Bij contractfinanciering is de gemeente 'opdrachtgever' en de professionele instelling 'maatschappelijk ondernemer'. Het vormgeven van meetbaar beleid (tellen en vertellen) zorgt voor krachtige verantwoording waarom maatschappelijke doelen wel of niet zijn gehaald. De BCF-contracten zijn gebaseerd op overeengekomen en geleverde prestaties door de instelling.

Het accent ligt op het dorps - en wijkgericht werken, het verbinden van formele en informele netwerken: het realiseren van een zo sterk mogelijke nulde-lijnszorg. Zodat Gemert-Bakel een sluitend netwerk heeft om de taken lokaal te kunnen opvangen die door de decentralisaties van het rijk bij de gemeenten zijn neergelegd.

o. Gemeenschappelijke regelingen:

Voor gemeenschappelijke regelingen wordt de gemeentelijke bijdrage, zoals deze is opgenomen in de (concept)begrotingen van de betreffende gemeenschappelijke regelingen, overgenomen. Het is niet toegestaan voor te sorteren op mogelijke bezuinigingen binnen deze gemeenschappelijke regelingen.

Voor de taken die in Peel 6.1 worden ondergebracht is uitgegaan van een budgettair neutrale overdracht. Ook bij mogelijke verdere overdracht van taken richting ODZOB wordt uitgegaan van een neutrale overdracht.

p. Gemeentelijke inkomsten:

Ten aanzien van de tarieven van de gemeentelijke inkomsten worden, per belasting en rechten, het navolgende opgemerkt:

▪ Onroerende-zaakbelastingen

Definitieve besluitvorming voor een eventuele aanpassing vindt plaats ten tijde van de begrotingsbehandeling en -besluitvorming. Bij de vaststelling dient met onderstaande rekening te worden gehouden.

De taxatiewaarden worden jaarlijks bijgesteld. Bij de berekening van de OZB-opbrengst wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- een jaarlijkse vermeerdering van de totale waarde door nieuw- en verbouw van zowel woningen als niet-woningen;
- een 10% verlaging van de tarieven ten opzichte van 2013

▪ Afvalstoffenheffing

Bij de vaststelling van de tarieven van de afvalstoffenheffing zal worden uitgegaan van volledige kostendeckering inclusief kapitaallasten en apparaatskosten. In de begrotingen 2013 en 2014 zijn de tarieven incidenteel verlaagd door onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing. In deze reserve was een surplus aanwezig. Gezien de risico's verbonden aan Attero wordt in deze begrotingsnota voorgesteld een dergelijke onttrekking voor 2015 niet te doen. Mogelijk zullen de tarieven hierdoor stijgen.

▪ Rioolheffing

Ook bij de vaststelling van de tarieven van de rioolheffing zal worden uitgegaan van volledige kostendeckering inclusief kapitaallasten en apparaatskosten.

▪ Sportaccommodaties

De tarieven voor de binnen- en buitensportaccommodaties worden gebaseerd op de verwachte prijsstijging voor overheidsconsumptie zijnde 1,5%.

▪ Gemeentelijke gebouwen

De huren voor de gemeentelijke gebouwen worden gebaseerd op de verwachte prijsstijging voor overheidsconsumptie zijnde 1,5%.

▪ Bouwgrondexploitatie

Door grondverkoop worden inkomsten gegenereerd. De grondprijzen worden door de gemeenteraad vastgesteld. Basis voor vaststelling van de grondprijzen is de nota bouwgrondexploitatie. Uitgangspunt van deze nota is dat de bouwgrondexploitatie zelfvoorzienend is. Met andere woorden vanuit de algemene reserve van de gemeente vindt geen verdere aanzuivering van tekorten meer plaats.

▪ Overige inkomsten

Per inkomstensoort zal worden gezien of een tariefstijging, ter compensatie van de reguliere kostenstijging, wordt doorgevoerd. Uitgangspunt voor de vaststelling van de hoogte van leges en tarieven is dat deze kostendekkend zijn.

q. Algemene uitkering uit het gemeentefonds:

Voor de berekening van de algemene uitkering wordt voor de begroting 2015 uitgegaan van de meicirculaire 2014 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Indien de algemene uitkering elementen van aanwijsbare beleidsintenties van het rijk bevat welke (verplichte) uitgaven met zich meebrengen, dan worden deze niet standaard gereserveerd. Het oormerken van deze middelen is een separate afweging.

Aangekondigd is dat in de meicirculaire een herverdeling van het gemeentefonds is opgenomen. Dit zou voor de gemeente Gemert-Bakel een structurele bijstelling van € 244.000 negatief betekenen. Dit is verwerkt in deze begrotingsnota.

r. Onvoorziene uitgaven

Voor de post onvoorziene uitgaven wordt een bedrag geraamd van € 70.000. De post onvoorziene uitgaven wordt, uit het oogpunt van een verantwoord financieel beleid, uitsluitend aangewend voor incidentele en éénmalige uitgaven. Alleen indien voldaan wordt aan een aantal criteria kan over deze post worden beschikt. De volgende criteria zijn vastgesteld:

- de uitgave dient Onuitstelbaar
- de uitgave dient Onvermijdbaar en
- de uitgave dient Onvoorzien te zijn.

In de praktijk kan het voorkomen dat kleine bedragen, die aan deze criteria voldoen, ten laste van deze post dienen te worden gebracht. Het college is daarom gemandateerd over deze post te mogen beschikken als een uitgave voldoet aan de criteria en de uitgave niet meer bedraagt dan € 5.000. Door middel van de financiële bijstellingen legt het college dan verantwoording aan de raad af van de - op basis van dit mandaat - genomen besluiten.

s. Onderuitputting

In de begroting kunnen stelposten worden opgenomen in verband met verwachte onderuitputting. Indien er een stelpost onderuitputting in de begroting 2014 wordt opgenomen, zal een nadere motivatie worden gegeven.

t. Weerstandsvermogen

Teneinde het weerstandsvermogen op het vereiste niveau te krijgen (ratio 1, hetgeen overeenkomt met een bedrag van € 10,0 miljoen) is de visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025 vastgesteld. Eén van de uitgangspunten in deze visie is dat iedere financiële meevaller ten gunste wordt gebracht van het weerstandsvermogen. Aangezien de financiële problematiek voor de gemeente van grote omvang is, is het niet realistisch te veronderstellen dat zowel het herstel van de negatieve reserve afwaardering gronden (zie I) als het vermogensherstel gelijktijdig kan worden opgelost. De 1^e prioriteit is gelegen in het herstellen van de negatieve reserve afwaardering gronden en daarna het vermogensherstel.

u. Paragrafen

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten verplicht zeven paragrafen in de programmabegroting op te nemen. Onze gemeente heeft in het verleden besloten nog drie paragrafen extra op te nemen en wel de paragraaf 'Projecten', de paragraaf 'Handhaving' en de paragraaf 'Duurzaamheid'. Het format van de begroting 2015 wordt herzien. Daarbij zal ook bepaald worden of deze paragrafen gehandhaafd blijven en/of andere paragrafen worden toegevoegd.

3.2 Financiële positie

Onderstaand is het ten opzichte van de primitieve begroting 2014 bijgestelde meerjarenperspectief in beeld gebracht. Sindsdien hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan. De effecten hiervan zijn in deze paragraaf verwerkt.

meerjarenperspectief 2015-2018

(bedragen * € 1.000)

V = voordelig; N = nadelig

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Saldo meerjarenraming 2015-2018	914 N	1 V	13 V	285 V
Structurele doorwerking 2 ^e fin. bij. 2013	21 V	21 V	21 V	21 V
Restant voordeel RVU	762 V	107 V	23 V	54 N
Amendement OZB verlaging	250 N	250 N	250 N	250 N
Nog te nemen besluiten:				
1 ^e financiële rapportage 2014	31 N	31 N	31 N	31 N
Herziene begrotingssaldo 2015	412 N	150 N	224 N	29 N
Ontwikkelingen:				
Verlaging OZB met 10%	572 N	572 N	572 N	572 N
Uitstel 2 ^e ronde bezuiniging Kunstlokaal	50 N	0	0	0
0,4 FTE extra wethouder	35 N	35 N	35 N	35 N
Wachtgelden wethouders	78 N	48 N	17 N	0
Aansluiten begroting VRBZO	185 N	185 N	185 N	185 N
Aansluiten begroting ODZOB	82 N	82 N	82 N	82 N
Aansluiten begroting SRE	41 N	18 N	18 N	18 N
Verlagen raming dwangsommen	50 N	50 N	50 N	50 N
Rente RvR kavels niet meer activeren	50 N	50 N	50 N	50 N
Molen de Volksvriend	18 N	18 N	18 N	18 N
Effect herverdeling AU	244 N	244 N	244 N	244 N
Subsidie vrijwilligersorganisaties	70 N	70 N	70 N	70 N
Totaal ontwikkelingen	1.475 N	1.372 N	1.341 N	1.324 N
Begrotingssaldo	1.887 N	1.524 N	1.565 N	1.353 N

Toelichting mutaties/ontwikkelingen:

1. Restant voordeel RVU

In de begroting 2013 heeft de gemeenteraad een bezuinigingstaakstelling op bedrijfsvoering opgelegd van 1,2 miljoen euro voor 2020. In de begroting 2014 is deze taakstelling vervroegd naar 2018. Op 19-12-2013 heeft de gemeenteraad besloten tot de regeling vervroegd uittreden (RVU). Hiermee is de bezuinigingstaakstelling grotendeels gerealiseerd. Omdat de taakstelling een oplopend karakter had wordt er in de komende jaren nog een incidenteel voordeel gerealiseerd. Dit incidentele voordeel is meegenomen in deze begrotingsnota en ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Taakstelling bedrijfsvoering	384 V	1.038 V	1.122 V	1.200 V
Besluit RVU 19-12-2013	1.145 V	1.145 V	1.145 V	1.145 V
Restant voordeel RVU	762 V	107 V	23 V	54 N

2. Verlaging OZB

In het coalitieakkoord is afgesproken dat per 1 januari 2015 de OZB taakstellend met 10% wordt verlaagd op basis van het niveau 2013. Dit is verwerkt in deze begrotingsnota. Op 19 december 2013 heeft de gemeenteraad bij amendement de OZB opbrengsten met € 250.000 verlaagd. Dit maakt onderdeel uit van deze 10%.

3. Uitstel 2^e bezuinigingsronde Kunstlokaal

Om Kunstlokaal de mogelijkheid te geven de in december 2012 afgesproken bezuinigingen in te vullen wordt voorgesteld de ingangsdatum van de tweede structurele bezuiniging van € 50.000,- op de subsidie aan KunstLokaal uit te stellen van 1 januari 2015 naar 1 januari 2016. Daarbij met de mogelijkheid voor het college om dit uitstel jaarlijks te verlengen tot uiterlijk 1 januari 2018.

4. Aansluiten op begroting VRBZO, ODZOB en SRE

In de gemeentelijke begroting dient aangesloten te worden op de (concept)begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen. Deze begrotingen worden nog separaat aan de gemeenteraad aangeboden.

Wat betreft VRBZO is dit een begroting waarin de voorgenomen bezuinigingen en een ander verdeelmodel nog niet zijn opgenomen. Hierover wordt in maart 2015 definitieve besluitvorming verwacht. Het tekort bedraagt € 287.000 wat de tot en met 2018 deels wordt gecompenseerd door eenmalige onttrekkingen aan de reserve brandweer met € 102.000 per jaar. Dit is mogelijk omdat deze reserve niet meer nodig is na overheveling taken aan de VRBZO.

5. Verlaging dwangsommen

In de begroting is een bedrag van € 75.000 opgenomen als opbrengst dwangsommen. In praktijk blijkt nu al enige jaren dat hier dit bedrag niet wordt gerealiseerd. Oorspronkelijk was dit bedrag € 50.000. Bij het extra ter beschikking stellen van middelen voor handhaving van € 180.000 is dit nog eens verhoogd met € 25.000. Voorgesteld wordt nu om het bedrag dwangsommen te verlagen met € 50.000.

6. Rente ruimte-voor-ruimte titels

De gemeente heeft diverse ruimte-voor-ruimte titels in voorraad. Deze zijn gewaardeerd op de balans naar de marktwaarde op dit moment. In de begroting is tot nu toe rekening mee gehouden dat de rente op de ruimte-voor-ruimte titels op dit activum werd bijgeschreven. Omdat verwacht wordt de marktwaarde van de titels niet zal stijgen kunnen deze rentekosten niet meer bijgeschreven worden en komen ze ten laste van de begroting.

7. Molen de Volksvriend

In 2014 heeft de gemeente Gemert-Bakel molen de Volksvriend gekocht en in erfpacht uitgegeven aan de molenstichting onder dezelfde condities als de drie overige molens. Voor de al in beheer zijnde molens krijgt de molenstichting een gemiddeld bedrag van € 18.000 per molen. Daarom wordt voor deze vierde molen ook een bijdrage van € 18.000 geraamd.

8. Effect herverdeling algemene uitkering

In maart 2014 heeft het ministerie de resultaten van de herverdeling algemene uitkering bekend gemaakt. De herverdeling is een langlopend traject waarin getracht is te zoeken naar een andere weg van de berekening algemene uitkering die meer recht zou doen aan de

kostenstructuur binnen een gemeente. Op macroniveau heeft dit ook geen enkel budgettair effect. Voor de gemeente Gemert-Bakel pakt dit negatief uit. De verschillen zijn als volgt:

Cluster	Bedrag
Bestuur	271 V
Cultuur	216 V
Educatie	515 N
OOV	54 N
Riolering en Reiniging	27 N
Infrastructuur	244 N
Totaal	244 N

Uit onderzoek van het ministerie is gebleken dat in het verleden gemeenten minder hebben uitgegeven aan onderwijs dan dat ze daar geld voor kregen. Daarom is er geld uit educatie verdeeld naar andere clusters. Op 16 april heeft de VNG een reactie gestuurd naar de minister. Daarin vragen zij voor 2016 de herverdeling voor educatie te herbezien.

De oorzaak voor het verschil in het cluster infrastructuur is dat er geld van de minder verstedelijkte gemeenten naar de meer verstedelijkte gemeenten is gegaan.

9. Subsidie vrijwilligersorganisatie

Eind 2011 is het nieuwe subsidiebeleid vastgesteld voor de jaren 2012-2014. In principe was er in totaal € 400.000 beschikbaar voor subsidie vrijwilligers en gemeenschapshuizen. Dit bleek niet toereikend te zijn binnen het nieuwe subsidiebeleid. Daarbij is toen een vangnet gecreëerd vanuit tijdelijke middelen wat afliep in 2014. Gezien het uitgangspunt dat de subsidie voor de vrijwilligersorganisaties op hetzelfde niveau blijven dient deze tijdelijke dekking omgezet tot worden in een structurele post. Indien dit niet gebeurd zijn verdere bezuinigingen op vrijwilligers noodzakelijk en dit is in strijd met het zonet aangehaalde uitgangspunt.

3.3 Nog openstaande bezuinigingen

Een aantal bezuinigingen zoals afgesproken in de begroting 2013 zijn nog onderhanden of dienen de resultaten van afgewacht te worden. De volgende bezuinigingen worden ongewijzigd in de begroting 2015 opgenomen.

Onderwerp	Bedrag 2015
Privatisering binnensport	130
Toeristenbelasting	255
Leerlingenvervoer	86
Eendracht	50
Bibliotheek	40
Kunstlokaal	50*

*De totale bezuiniging in 2015 en verder op Kunstlokaal bedraagt € 100.000. Hiervan wordt € 50.000 met 1 jaar uitgesteld. Zie ook paragraaf 3.2 ontwikkelingen.

3.4 Nieuw beleid, éénmalige middelen en (meerjarige) investeringen

Ten aanzien van de diverse onderdelen wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

a. nieuw beleid:

In 2011 tot en met 2014 is besloten geen bedrag beschikbaar te stellen voor nieuw beleid. Voor 2015 zal op basis van het coalitieakkoord worden bepaald welke wensen er zijn.

b. éénmalige middelen:

Uitgaven met een éénmalig karakter dienen te worden gedekt uit éénmalige inkomsten. In 2011 tot en met 2014 is besloten geen bedrag beschikbaar te stellen voor éénmalige middelen. Ook voor 2015 willen wij voorstellen, gelet op de financiële positie van de gemeente, geen middelen beschikbaar te stellen voor éénmalige middelen.

c. (meerjarige) investeringen:

Gelet op de financiële positie van de gemeente wordt voorgesteld geen middelen beschikbaar te stellen voor (meerjarige) investeringen.

3.5 Herstelplan eigen vermogen 2012-2025

Algemeen

In het collegeprogramma is opgenomen dat dit college streeft naar “een structureel sluitende begroting in 2015”. Vanuit deze wens is ook het dominante beleidskader ‘Herstelplan eigen vermogen 2012-2025’, die door uw raad op 5 april 2012 is vastgesteld, opgesteld.

Bezuinigingen 2013 en 2014

Bij de vaststelling van de begroting 2013 hebben wij diverse bijstellingen moeten doen. Deze bijstellingen hadden betrekking op de conceptbegroting 2013, de bouwgrondexploitatie, de bedrijfsvoering, de niet gerealiseerde bezuinigingen en de gevolgen van het regeerakkoord.

Als gevolg van deze bijstellingen is de gemeente geconfronteerd met een negatieve reservepositie. Het hebben van een negatieve reserve is in het kader van de wettelijke regelgeving niet toegestaan en dus moet deze reserve zo snel mogelijk weer worden aangevuld tot het toegestane minimum van €0. Dit heeft ertoe geleid dat u bij de vaststelling van de begroting 2013 heeft besloten tot een pakket aan ombuigingen.

Prioriteit

Gelet op het vorenstaande is het niet realistisch te veronderstellen dat zowel het herstel van de negatieve reservepositie als het vermogensherstel gelijktijdig kan worden opgelost. De 1^e prioriteit is gelegen in het herstellen van de negatieve reservepositie en daarna het vermogensherstel.